

Zitting 1979–1980

15 974

Wijziging van de Beginselenwet voor de kindbescherming en andere wetten in verband met de verlaging van de leeftijd waarop volgens het Burgerlijk Wetboek de meerderjarigheid wordt bereikt tot achttien jaar

Nr. 4

BIJLAGEN BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING

Bijlage 1

MINISTERIE VAN JUSTITIE

's-Gravenhage, 29 maart 1979

Adviesaanvraag van de Minister van Justitie met betrekking tot het derde wetsontwerp inzake de verlaging van de leeftijd van meerderjarigheid, gericht aan:

- het Bestuur van het Werkverband Integratie Jeugdwelzijnswerk Nederland
- de Afdeling Familie- en Jeugdrechtspraak van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak
- het College van advies voor de Kinderbescherming

Zoals u bekend werd op 18 december 1978 bij de Tweede Kamer ingediend een tweetal wetsontwerpen betreffende verlaging van de leeftijd van meerderjarigheid tot achttien jaar.

In de memorie van toelichting (blz. 7) op het wetsontwerp tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Algemene Bijstandswet (nr. 15 417) is de indiening van nog een derde wetsontwerp aangekondigd. In dat derde wetsontwerp zullen de door de invoering van de nieuwe meerderjarigheidsleeftijd noodzakelijke aanpassing van de overige wetgeving en de overgangsbepalingen worden opgenomen.

In genoemde memorie van toelichting (blz. 7) en in de memorie van toelichting (blz. 14) op het wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Beginselenwet voor de kindbescherming (nr. 15 416) is melding gemaakt van studie over de kwestie van voortgezette hulpverlening op basis van vrijwilligheid aan meerderjarig geworden ex-kinderbeschermingspupillen. Deze studie is thans afgerond en heeft ertoe geleid ook omtrent deze aangelegenheid voorzieningen in bedoeld derde wetsontwerp op te nemen.

Hierbij doe ik u toekomen het gedeelte van een voorontwerp van het derde wetsontwerp, dat betrekking heeft op deze voortgezette hulpverlening met het daarbij behorende gedeelte van de memorie van toelichting. Een op de nadere uitwerking hiervan betrekking hebbend ontwerp tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit kindbescherming is eveneens bijgevoegd. Ten slotte treft u hierbij aan ontwerpen voor een tweetal in bedoeld derde wetsontwerp op te nemen overgangsbepalingen, welke betrekking hebben op tij-

delijke voortzetting van hulpverlening aan hen die bij de inwerkingtreding van de verlaging van de meerderjarigheidsgrens de leeftijd van 18, 19 of 20 jaar reeds hebben bereikt.

Ik zou het zeer op prijs stellen uw advies over deze stukken te ontvangen. Gezien het urgente karakter van deze aangelegenheid veroorloof ik mij er bij u op aan te dringen uw reactie uiterlijk 15 mei a.s. bij mij in te zenden.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter

Aan de Minister van Justitie

Utrecht, 18 juni 1979

Zeer geachte heer De Ruiter,

Graag voldoen wij aan uw verzoek van 29 maart jl., uw kenmerk: stafafd. Wetgeving Privaatrecht, Nr. 173/679, om te reageren op het ons toegezonden gedeelte van het voorontwerp voor het derde wetsontwerp betreffende verlaging van de meerderjarigheidsgrens.

De inhoud van deze reactie is besproken in de landelijke vergadering van het WIJN van 7 juni 1979.

Het voorontwerp betreft uitsluitend de (onmiddellijke) voortzetting van de hulpverlening, op vrijwillige basis, aan ex-kinderbeschermingspupillen. Onze reactie moet gezien worden in een breder kader, dat aansluit bij onze zienswijze met betrekking tot de eerste twee wetsontwerpen, die reeds bij de Tweede Kamer zijn ingediend (718/79).

Uitgangspunten

Onze uitgangspunten en de daaruit voortvloeiende consequenties vatten wij als volgt samen:

1. *Meerderjarigheidsgrensverlaging* wordt wenselijk geacht, mits deze ook werkelijk inhoud heeft, waaronder in ieder geval de mogelijkheid van *financiële onafhankelijkheid* is begrepen.

Dat heeft als consequentie, dat zowel jeugdbeschermingspupillen, die krachtens een maatregel in een inrichting, pleeggezin of elders zijn geplaatst als anderen, bij wie dat op vrijwillige basis (meestal voor rekening van de gemeenten) het geval is, een zelfstandig beroep op de Bijstandswet moeten kunnen doen, om de situatie ten tijde van het meerderjarig worden – voor wat de financiële aspecten betreft – te kunnen bestendigen.

In het voorontwerp wordt voorgesteld, dat minderjarigen, ten aanzien van wie een kindbeschermingsmaatregel van kracht is, aan de plaatsende instantie kunnen verzoeken mede te werken aan de bestendiging van de verblijfssituatie na het meerderjarig worden. Een desbetreffend verzoek kan bij het Ministerie van Justitie worden ingediend, dat onder bepaalde voorwaarden machtiging kan verlenen en dan ook betaalt. De Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk heeft zich met deze regeling akkoord verklaard om redenen van continuïteit, hoewel deze hulpverlening in beginsel tot het takenpakket van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk behoort.

Deze afspraak stuit naar onze mening, gezien vanuit een meer algemeen kader, op onoverkomelijke bezwaren. De financiële onafhankelijkheid van de betrokken jongeren van hun ouders/jeugdbeschermingsinstelling wordt daardoor in ernstige mate doorbroken. Het gevaar ontstaat, dat de betrokken jongeren indirect gedwongen zullen worden de relatie met de instelling (en eventueel de kinderrechter) voort te zetten. Niet uitgesloten is immers dat gemeenten zich bij verzoeken van jongeren die gebruik hadden kunnen maken van de «justitie-regeling», zullen beroepen op de afspraken met de Minister van Justitie en de voor ex-kinderbeschermingspupillen in het leven geroepen regeling.

Bovendien wordt door deze regeling opnieuw onderscheid gemaakt tussen «kinderbeschermingskinderen» en jongeren, die zonder maatregel in een tehuis enz. zijn opgenomen. De laatste groep zal soms ook bestendiging van de situatie wensen en wij nemen aan, dat de betalende instanties aan een gemotiveerd verzoek daartoe zullen voldoen.

De gemeenten zullen er ons inziens van uit moeten gaan, dat de kosten van al dan niet direct voortgezet verblijf in een tehuis, pleeggezin of elders voor alle jongeren die dit aangaat behoren tot de noodzakelijke kosten van het bestaan, tenzij zij het tegengestelde aantonen. Voor wat betreft het verblijf in een tehuis zullen adviesprocedures vastgesteld moeten worden, waardoor gewaarborgd wordt, dat de wenselijkheid van dit verblijf zo objectief mogelijk, vanuit hulpverleningsoptiek, beoordeeld wordt. Daarbij kan ook de externe begeleiding geregeld worden.

In overeenstemming met het commentaar op de eerste twee wetsontwerpen menen wij, dat deze kosten in beginsel niet op de ouders verhaald zullen mogen worden.

2. Voor jonge mensen, die na hun meerderjarigheid op enigerlei wijze op hulp zijn aangewezen zal er – ongeacht hun voorgeschiedenis – een *vol-doende en gevarieerd aanbod van advies- en hulpverleningsmogelijkheden* beschikbaar moeten zijn (komen).

Daarbij wordt gedacht aan de adviesbureaus, maar ook aan andere instellingen, die zich hulpverlening aan jong-volwassenen ten doel stellen. Deze instellingen zullen zodanig gesubsidieerd moeten worden, dat zij op adequate wijze op de veelal specifieke vragen van jongeren kunnen ingaan.

De beleidsverantwoordelijkheid daarvoor behoort ons inziens in eerste instantie bij de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en de lagere overheden, in samenwerking met het betrokken particulier initiatief, doch het Ministerie van Justitie kan hier wellicht, vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de wetsontwerpen verlaging meerderjarigheidsgrens, initiatieven nemen.

3. *Hulpverlening aan jongeren*, ten aanzien van wie een *kinderbeschermingsmaatregel* van toepassing was, zal in beginsel volgens dezelfde regelingen moeten plaatsvinden als aan anderen.

In individuele gevallen zullen jongeren soms een beroep doen op hun eigen voogdij- of gezinsvoogdij-instelling, om de begeleiding ook na het meerderjarig worden voort te zetten (nazorg), zoals ook bij de hulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is.

Voor dit laatste geval is de voorgestelde wettelijke regeling van belang, doch onzes inziens uitsluitend voor wat betreft de ambulante hulpverlening – zoals reeds uit punt 1 blijkt. De grens van 21 jaar is onzes inziens een ongewenste beperking, zeker indien voor de toekomst gedacht wordt aan een veel meer geïntegreerde hulpverlening.

Wij realiseren ons, dat er bij de door ons voorgestelde gang van zaken extra kosten, met name voor de gemeenten, zullen zijn, die in uw voorstellen voor rekening van het Ministerie van Justitie komen.

Naar onze mening zullen de vrijkomende gelden bij het Ministerie van Justitie beschikbaar moeten blijven voor (de hulpverlening aan) jongvolwassenen in een ander dan justitieel kader. Daaronder kunnen b.v. ook bepaalde woonvoorzieningen voor jonge mensen vallen.

Advies

Ons advies gaat uit van de veronderstelling dat de verlaging van de meerderjarigheidsgrens inderdaad gepaard zal gaan met de hiervoor genoemde onafhankelijkheid.

Vóórdat beslist wordt over de wetsontwerpen met betrekking tot verlaging van de meerderjarigheidsgrens zullen naar onze mening enkele meer algemene regelingen en afspraken moeten vastgelegd worden, waarvoor geen (of weinig) wetswijzigingen nodig zijn. Van deze regelingen en afspraken zal in de memorie van toelichting op het derde wetsontwerp moeten blijken, omdat dat wetsontwerp daarmee ten nauwste samenhangt.

Deze *regelingen en afspraken* betreffen

- de interpretatie van de Algemene Bijstandswet, opdat er geen onzekerheid kan bestaan over de vraag of verblijf in een tehuis, pleeggezin e.d. met de daarbij behorende kosten van kleding, opleiding, zakgeld enz. behoren tot de noodzakelijke kosten van het bestaan;
- de uit het bovenstaande voortvloeiende verplichting van de gemeenten om jonge meerderjarigen financieel in staat te stellen de kosten van hulpverlening, die mede bestaan uit feitelijke verzorging in tehuis, pleeggezin of elders, te betalen, voor zover zij niet in staat zijn deze kosten voor eigen rekening te nemen;
- een zodanige uitbreiding van de *werkelijke* mogelijkheden op basis van de rijksbijdrageregeling voor jongeren en jongvolwassenen (en eventuele andere regelingen), dat op hulp/adviesvragen van deze jongvolwassenen adequaat kan worden ingegaan.

Naast deze algemene voorzieningen komen dan die, waarover het *voorontwerp* handelt. Deze zullen – even afgezien van de overgangsregeling – in onze zienswijze alleen de *ambulante hulpverlening* behoeven te betreffen, dus de voortgezette begeleiding, op verzoek, door voogdij- en gezinsvoogdij-instellingen. Deze begeleiding zal ook de *pleegouders* moeten kunnen betreffen.

In het voorontwerp wordt in verband daarmee voorgesteld *art. 3 van de Beginselenwet voor de Kinderbescherming aan te vullen* met de verplichting, dat ook voogdij-instellingen – evenals gezinsvoogdij-instellingen – nazorg in hun doelstelling opnemen. Daarmee zijn wij het eens. Ook hier menen wij, dat de inhoud van de uitvoeringsregeling voor wat betreft subsidiëring van de kosten ten behoeve van het «beschikbaar komen van (extra) personeel» memorie van toelichting blz. 6) bekend zal moeten zijn vóór behandeling van de wetsontwerpen betreffende verlaging van de meerderjarigheidsgrens in de Tweede Kamer.

In de memorie van toelichting wordt gesproken over een *percentageregeling*. Tegen een dergelijk systeem lijkt ons in de beginperiode na verlaging van de meerderjarigheidsgrens geen bezwaar te bestaan, indien althans de basis reëel is, d.w.z. dat het aantal meerderjarig geworden jongeren daaraan ten grondslag ligt. Op de iets langere termijn zal de *werkelijke hulpverlening* aan jonge meerderjarigen (zonder de strakke begrenzing van 21 jaar) de belangrijkste basis voor subsidiëring moeten zijn.

Dat *subsidiëring* van deze voortgezette ambulante hulpverlening (nazorg) door de «eigen» instelling via het *Ministerie van Justitie* plaatsvindt, achten wij om praktische redenen aan te bevelen, zeker zolang geen harmonisatie van de verschillende subsidieregelingen en integratie van de verschillende vormen van hulpverlening tot stand zijn gekomen.

Een ander punt, dat aandacht van het Ministerie van Justitie verdient is, hoe voorkomen kan worden, dat de kwaliteit van noodzakelijke *hulpverlening door tehuizen en instellingen* door de financiële consequenties van de terugloop van het aantal minderjarigen in gevaar komt. Naar onze mening zijn ook daarvoor overgangsregelingen nodig.

Deze aandacht geldt eveneens voor de *situatie* van de *medewerkers* in inrichtingen en instellingen en met name de wachtgeldregeling. Wij gaan hierop niet verder in, omdat deze materie ligt op het terrein van het overleg met werkgeversvereniging en vakbonden.

Met de voorstellen voor de *overgangsbepalingen* zijn wij het eens. Het lijkt ons belangrijk, dat de bestaande situatie gedurende de in het voorontwerp genoemde beperkte tijd van 6 maanden op basis van vrijwilligheid kan worden voortgezet ten behoeve van degenen, die bij of kort na het in werking treden van de verlaagde meerderjarigheidsgrens meerderjarig worden. Daardoor kan worden voorkomen, dat allerlei beslissingen overhaast (moeten) worden genomen.

Wijziging van het *Uitvoeringsbesluit Kinderbescherming* is onzes inziens niet nodig, indien er voldoende garantie bestaat, dat jonge meerderjarigen, voor wie voortzetting van het verblijf in tehuis, pleeggezin of elders nodig is, deze kosten (inclusies die voor opleiding!) zelf via een uitkering krachtens de Bijstandswet zullen kunnen betalen.

(Indien onverhoopt de Tweede Kamer de wetsontwerpen betreffende verlaging van de meerderjarigheidsgrens zou aannemen zonder deze garantie, zal ons advies herzien moeten worden; de mogelijkheid dat verblijf in een tehuis pleeggezin of elders kan worden voortgezet weegt dan zeer zwaar. Met de gedachtengang in het voorontwerp dat de wens van de betrokken jongeren tot voortzetting van dat verblijf door medeondertekening van het verzoek herkenbaar moet zijn, stemmen wij volledig in. Over een aantal onzes inziens te knellende bepalingen (b.v. betreffende de termijn van aanvragen en de interpretatie van «onmiddellijk aansluitende hulpverlening») zullen wij, indien de in het begin van deze alinea genoemde situatie zich mocht voordoen, graag met u overleggen of u van advies dienen.)

Samenvatting

a. het WIJN meent, dat het voorontwerp slechts kan worden beoordeeld vanuit een meer *algemeen kader*, zoals dat reeds tot uitdrukking kwam in de standpuntbepaling met betrekking tot de eerste twee wetsontwerpen verlaging meerjarigheidsgrens.

b. *Uitgangspunten* daarbij zijn:

- financiële onafhankelijkheid van meerderjarigen, die mede inhoudt de mogelijkheid om de feitelijke situatie ten tijde van het meerderjarig worden, indien nodig/wenselijk, te bestendigen;
- beschikbaar zijn van een voldoende en gevarieerd aanbod van advieshulpverleningsmogelijkheden voor jonge mensen, gestimuleerd door adequate subsidiëring daarvan;
- hulpverlening aan jongeren ten aanzien van wie een maatregel van kindbescherming van toepassing was, dient in beginsel gelijk te zijn aan die aan anderen; mogelijkheid voor (ex-)voodij- en gezinsvoogdijsupillen om voortzetting van de begeleiding vanuit de «eigen» instelling te vragen en subsidiëring daarvan overeenkomstig de desbetreffende voorstellen in het voorontwerp voor wat betreft de ambulante hulpverlening.

c. *Vastlegging* is nodig van *afspraken en regelingen*, waarvoor geen wetswijziging nodig is. Dit zal onzes inziens moeten gebeuren vóór behandeling van de betreffende wetsontwerpen in de Tweede Kamer en er zal in de memorie van toelichting van moeten blijken.

Deze afspraken en regelingen betreffen:

- interpretatie van de Bijstandswet in die zin, dat de kosten van verblijf in een tehuis, pleeggezin en elders in voorkomende gevallen geacht kunnen worden te behoren tot de noodzakelijke kosten van bestaan, waardoor de gemeenten verplicht zijn om aan alle jongeren, voor wie deze vorm van voortzetting van hulpverlening nodig/wenselijk is, daarvoor de nodige bijstand te verlenen;
- subsidieregelingen, nodig om een voldoende en gevarieerd pakket van hulpverlening ten behoeve van jongvolwassenen te kunnen realiseren.

d. De voorgestelde wijziging van *art. 3 van de Beginselenwet voor de kindbescherming wordt onderschreven*. Met de motivering dat voortzetting van de begeleiding door de «eigen» instelling op vrijwillige basis mogelijk moet zijn voor jongeren, ten aanzien van wie een maatregel van kindbescherming van toepassing was, is het WIJN het eens. Wij menen echter dat de leeftijdsgrens bij «nazorg» niet op 21 jaar gesteld moet worden; ook nadien kan nazorg van belang zijn.

e. *Wijziging van art. 10 van de Beginselenwet* en van het *Uitvoeringsbesluit* zijn niet nodig, indien wordt ingegaan op onze voorstellen, dat de kosten voor voortgezet verblijf in een tehuis, pleeggezin of elders behoren tot de noodzakelijke kosten van het bestaan. (Voor het geval dit niet wordt gerealiseerd en de voorstellen tot verlaging van de meerderjarigheidsgrens toch door het parlement zouden worden aanvaard, zal dit advies moeten worden herzien.)

f. *Vrijkomende gelden* in de justitiële sfeer zullen beschikbaar moeten komen voor (hulpverlening aan) jongvolwassenen.

g. Met de *overgangsbepalingen*, waardoor hulpverlening aan jongeren, die bij of kort na het in werking treden van de verlaagde meerderjarigheids-grens meerderjarig worden, nog gedurende korte tijd op vrijwillige basis kan worden voortgezet, stemmen wij graag in.

h. *Overgangsregelingen* zijn onzes inziens nodig – in overleg met de desbetreffende particuliere instanties – om de *kwaliteit van de hulpverlening* in tehuizen en via instellingen voor jeugdbescherming te *kunnen handhaven*.

i. Overleg met werkgeversvereniging en vakbonden is onzes inziens nodig, om garanties te treffen voor de rechtspositie van medewerkers in tehuizen en instellingen.

Wij verzoeken u dringend bij het voorbereiden van een definitief wetsontwerp met de in deze brief weergegeven zienswijze van het WIJN rekening te willen houden.

Tot nader overleg zijn wij, indien u dat wenst, gaarne bereid.

Met de meeste hoogachting,
namens het landelijk bestuur van het WIJN,

Drs. H. G. J. Peeters,
directeur/coördinator.

De Minister van Justitie

Alkmaar, 15 juni 1979

Excellentie,

Bij uw voormeld schrijven hebt u aan het bestuur van de afdeling jeugd- en familierechtspraak van de Ned. Vereniging voor Rechtspraak doen toekomen een derde voorontwerp van wet inzake de verlaging van de meerderjarigheidsgrens, houdende bepalingen omtrent voortgezette hulpverlening.

Ook met betrekking tot dit voorontwerp heeft het bestuur van de afdeling getracht het oordeel in te winnen van de leden, doch het is op de geboden korte termijn voor advies niet mogelijk gebleken hierover tot een algemeen zeer gewenst geacht totaalberaad van de afdeling te komen.

Hetgeen hieronder volgt, kan slechts worden gezien als 'n weinig gestructureerde opsomming van een aantal overwegingen, vragen en opmerkingen van een aantal leden, door het bestuur van de afdeling verzameld en geredigeerd, derhalve niet als een goed afgewogen, op brede basis berustend advies van de afdeling als zodanig. Indien u het alsnog van belang zou achten een advies in bovengenoemde zin te ontvangen, meent het bestuur voor de bezinning daarop ruimere tijd nodig te hebben, met name om in de gelegenheid te worden gesteld wederom een beraad per Hofessort en een daaropvolgende algemene ledenvergadering van de afdeling over dit voorontwerp van wet te kunnen organiseren bij voorbeeld in het komende najaar.

Een principiële opmerking vooraf:

De wetsvoorstellen gaan uit van de gedachte dat het exclusief of vooral ex-kinderbeschermingspupillen zijn die na het bereiken van de achttienjarige leeftijd voortgezette hulpverlening zouden kunnen behoeven en verlangen.

Vanuit die onbewezen veronderstelling wordt in het kader van de Beginnelwet voor de kindbescherming een mogelijkheid daartoe gecreeërd. Die hulpverlening behoudt daardoor het karakter van justitiële jeugdbescherming en beperkt de (voortgezette) hulpverlening tot die groep. Gezien de bezetting van de vanwege uw Ministerie goedgekeurde internaten met een gemiddeld hoog percentage andere dan justitiële kindbeschermingspupillen ligt er de vraag naar de gevolgen van de verlaging van de meerjarigheidsgrens voor die en andere residentiële voorzieningen (n.b. duidelijke anticiperende werking van het 18 jaar worden gedurende het lopende schooljaar). Is of kan worden voorzien in een geïntegreerde (subsidie)regeling voor meerderjarig geworden justitiële en niet justitiële pupillen? En zou dan niet verre de voorkeur moeten worden gegeven aan financiering vanwege een ander ministerie mogelijk mede als aanzet voor verder gaande integratie van residentiële hulpverlening aan minderjarigen, welke in brede kring aan de orde is gesteld?

Het bestuur vraagt zich af of de werkbaarheid van de in het voorontwerp beoogde voortgezette hulpverleningsmogelijkheid groot, althans bevredigend zal blijken te zijn. Met hoeveel kindbeschermingspupillen is een zodanig stevige vertrouwensrelatie ontwikkeld dat zij ertoe zullen komen om vrijwillig voortgezette hulp in justitieel kader te vragen en te accepteren (een hulpverlening die hun uitzonderingspositie ten opzichte van leeftijdsgenoten nog eens te meer benadrukt, laat staan dat zij die uitzonderingspositie lang (genoeg) verdragen?

Overige opmerkingen bij het vóórliggende wetsontwerp:

1. Bij de memorie van toelichting blz. 3 onderaan:

Bezwaren zijn gemaakt tegen de beperking van voortgezette hulpverlening binnen de categorie 18–21-jarigen t.a.v. eerder dan 21 jaar gehuwden.

Hoewel uitgesloten zal zijn dat jong-gehuwden alsdan nog in een of andere vorm van residentiële voorziening verblijven of anderszins langs de aangegeven weg voor kosten van levensonderhoud in aanmerking komen, moet hulpverlening in de vorm van begeleiding zeker niet ondenkbaar of onnodig worden geacht. Menig ex-gezinsvoogd heeft ervaren dat van jong-gehuwden eerst dan – in hun nieuwe levenssituatie – een zeer duidelijke hulpvraag uitgaat waarop (soms ook eerst dan) affectief kan worden ingegaan. Het maken van onderscheid tussen gehuwde en ongehuwde meerderjarigen tot 21 jaar lijkt te dien aanzien dan ook niet gewenst.

2. Bij de memorie van toelichting blz. 7 onderaan:

Dat voor die voortgezette hulpverlening «sec» (dus zonder kosten van levensonderhoud) een percentage wordt gegeven van de totale subsidie ontmoet eveneens vele bezwaren. Voortgezette hulpverlening in de vorm van begeleiding moet zonder restrictie en belemmerende krappe financiering mogelijk zijn voor hen die deze begeleiding vragen en nodig hebben.

3. Bij de memorie van toelichting blz. 5 bovenaan:

Onduidelijk wordt geacht wie met plaatsende instantie is bedoeld. Voor zover daarmee in gevallen van eerdere ondertoezichtstelling de Kinderrechter is bedoeld, moet dat naar inzicht van meerdere leden van de afdeling niet als zo voor de hand liggend worden beschouwd. Te dien aanzien is duidelijkheid gewenst. De Kinderrechter heeft na de meerderjarigheid van de betreffende ex-pupil geen enkele verantwoordelijkheid meer, te minder gezag of invloed en derhalve lijkt het zeker niet juist dan toch nog taken aan de Kinderrechter op te dragen. Een argument te meer om aan de voortgezette hulpverlening het justitiële karakter te ontnemen?

4. Met betrekking tot de overgangsbepalingen is op te merken dat de daarin genoemde termijn van zes maanden te kort wordt geacht. Ook hierbij ware onder meer rekening te houden met de termijn van het lopend schooljaar. De termijn van een jaar lijkt acceptabel, hetgeen ook geldt voor de overgangsbepalingen in het uitvoeringsbesluit.

Na nogmaals het in de aanvang van dit schrijven vermelde beperkte karakter van ons advies te hebben onderstreept, alsmede de daar geuite bezwaren omtrent de te korte termijn die ons voor het geven van een advies is geboden, spreekt het bestuur de hoop uit dat het met bovenstaande opmerkingen niettemin een zinnige bijdrage heeft geleverd voor de gedachtenwisseling over het vóórliggende wetsontwerp.

Dit advies zal alsdan achteraf aan de leden van de afdeling ter kennisneming worden toegezonden.

Met gevoelens van hoogachting,
namens het bestuur.

's-Gravenhage, 28 mei 1979

Aan de Minister van Justitie

Excellentie,

Het College voldoet hierbij aan uw schriftelijk verzoek van 29 maart 1979, te adviseren over een (voor)ontwerp van wet, waarin wordt voorzien in de mogelijkheid tot – financiering van – voortgezette hulpverlening aan jongeren, op wie direct voorafgaand aan de meerderjarigheid een maatregel van kinderbescherming van toepassing was.

Voorgestelde wijziging Beginselenwet voor de kinderbescherming

Het uitgangspunt van het ontwerp, dat de – in wetsontwerp nr. 15417 voorgestelde – verlaging van de meerderjarigheid van 21 tot 18 jaar niet zonder meer met zich brengt dat ook de behoefte aan een mogelijke voortzetting van de hulpverlening na de – vervroegde – meerderjarigheid zal eindigen, wordt door het College van harte ondersteund.

Terecht wordt in de memorie van toelichting verwezen naar de op dit punt reeds verschenen adviezen en rapporten, die wat betreft genoemd uitgangspunt eensluidend positief zijn. Belangrijk en ook toe te juichen acht het College voorts het uitgangspunt van het ontwerp, toegelicht op blz. 4 van de memorie van toelichting, dat de voortgezette hulpverlening ten aanzien van de meerderjarige mogelijk moet zijn zonder restrictie. Hierbij wordt terecht niet gekozen voor de mogelijkheid van voortgezette hulpverlening op basis van een bepaald percentage van het totaal dat de instelling aan subsidie ontvangt.

Het College begrijpt uit de memorie van toelichting, dat bij het zoeken naar aanknopingspunten, die moesten leiden tot de «meest gereede financier» in het kader van de hulpverlening aan de meerderjarig geworden kinderbeschermingspupil, zowel pragmatische alsook beleidsmatige overwegingen een rol hebben gespeeld. De uiteindelijke keuze voor Justitie wordt gemotiveerd met een beroep op het belang van de continuïteit in deze. Aan deze motivering wordt dan het argument ontleend om alleen dan vanwege het Departement van Justitie voorzieningen mogelijk te maken, indien de voortzetting van de hulpverlening kan worden verleend door de instelling, die tijdens de minderjarigheid van de betrokkene optrad. Het College wil hierbij het volgende opmerken.

Door de commissie-Wiarda is destijds gesteld dat bij verlaging van de meerderjarigheidsgrens ruimte moet worden gecreëerd voor «voortzetting van de hulpverlening aan jeugdbeschermingspupillen». De commissie stelde daarbij – terecht – dat er «steeds voldoende speelruimte moet zijn voor de meest geëigende vorm van voortzetting van de hulpverlening» (blz. 70 rapport). De nadruk valt hierbij zowel op *voortzetting* als op *hulpverlening*.

In de memorie van toelichting tot het (voor)ontwerp wordt betoogd, dat uit een oogpunt van continuïteit in de hulpverlening het treffen van voorzieningen vanwege het Ministerie van Justitie ter zake van de mogelijkheid van voortzetting van hulpverlening aan meerderjarig geworden kinderbeschermingspupillen op basis van vrijwilligheid wordt gerechtvaardigd. Deze «continuïteit» wordt in de memorie van toelichting vervolgens aldus geïnterpreteerd, dat het hierbij alleen zou (mogen gaan om voortzetting van de aangevangen hulpverlening door *dezelfde* instelling. Het College betreurt deze – van het advies van de commissie-Wiarda afwijkende – beperking. Het is immers in het belang van de jeugdig volwassene, dat kan worden gezocht naar, zoals de commissie-Wiarda stelt: de meest geëigende vorm van voortzetting van de hulpverlening.

Nu in het overleg tussen Justitie en Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk overeenstemming is bereikt ten aanzien van het loslaten van het principiële uitgangspunt met betrekking tot de financiering van mogelijkheden van voortgezette hulpverlening aan meerderjarigen als hier bedoeld – immers, zoals ook in de memorie van toelichting wordt gesteld, gaat het in dezen om een taak van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk – en voor het Departement van Justitie is gekozen, is het College van oordeel dat de genoemde beperking niet had mogen worden ingebouwd. Het College is daarbij tevens van oordeel dat in het ontwerp ten onrechte continuïteit in de hulpverlening synoniem wordt gesteld met continuïteit in de instelling. Daarbij valt te bedenken dat van *reële* continuïteit in de hulpverlening ten aanzien van de jong-volwassene slechts dan sprake zal zijn, indien deze continuïteit betrekking heeft op de *persoon* van de hulpverlener. Vasthouden aan het begrip continuïteit ten aanzien van de instelling brengt dus nog niet ipso facto werkelijke continuïteit met zich.

Ervan uitgaande, dat een eventuele «andere» instelling moet kunnen worden ingeschakeld, is overigens denkbaar dat de meest adequate voortgezette hulp slechts zou kunnen worden geboden door een niet justitiële instelling. Het College is echter van oordeel dat het (voor)ontwerp zich terecht beperkt tot de subsidiëring van inrichtingen en instellingen van kindbescherming, zodat hulpverlening door niet justitiële instellingen in het kader van deze advisering buiten beschouwing kan blijven.

Het College acht het juist, dat de ruimte die het (voor)ontwerp biedt tot voortgezette hulpverlening, niet verder strekt dan tot uiterlijk het 21e jaar van de betrokkene. Het College stelt in dit verband echter voor de voortgezette hulpverlening in beginsel aan een termijn van twee jaar te verbinden, met de mogelijkheid van een verlenging met één jaar. Het College wijst er in dit verband op, dat de 21-jarige leeftijd weliswaar thans nog een (juridische) betekenis heeft, maar deze betekenis na verlaging van de meerderjarigheids-grens tot 18 jaar geleidelijk aan zal verliezen. Aan het begrip 21-jarige leeftijd zal in de toekomst als zodanig geen speciale inhoud meer (kunnen) worden gegeven. Deze leeftijd zal slechts associaties kunnen wekken met een dan achterhaald verleden. In verband hiermede acht het College het zinvoller ten aanzien van de mogelijkheid tot voortgezette hulpverlening, in plaats van «21 jaar», termijnen te noemen.

Het College merkt hierbij nog op dat de voortgezette hulpverlening erop moet zijn gericht de tijdens de minderjarigheid begonnen hulpverlening *af te ronden*. Wanneer voor de meerderjarigheid van de pupil reeds duidelijk wordt, dat afronding van de hulpverlening vóór het 21e jaar niet tot de mogelijkheden behoort, dient vóór de meerderjarigheid van de betrokkene een keuze te worden gemaakt ten aanzien van eventuele andere vormen van hulpverlening dan die waarvoor de Beginselenwet voor de kindbescherming, conform de voorstellen van dit wetsontwerp, mogelijkheden biedt.

Het College heeft zich nog afgevraagd of de ook in de memorie van toelichting gebezigde uitdrukking «jonge meerderjarige» niet tevens in de voorgestelde wetteksten ware op te nemen.

Overgangsbepalingen

Het College zou ten aanzien van de overgangsbepalingen willen volstaan met het opwerpen van de vraag, of de termijn van zes maanden, genoemd in de artt. A en B, voldoende kan worden geacht. Veel belang hecht het College aan op dit punt bestaande opvattingen bij ter zake deskundige organisaties op het terrein van het particulier initiatief als het WIJN.

Uitvoeringsbesluit

Ten aanzien van voorgesteld art. 143a merkt het College op, dat – zoals uit het voorgaande blijkt – bij voortgezette hulpverlening niet altijd behoefte te worden gedacht aan «bestending van de situatie».

De voortgezette hulpverlening zal in de gedachten van het College veeleer moeten zijn gericht op *afronding* van de tijdens de minderjarigheid van de betrokkene begonnen (justitiële) hulpverlening.

Met betrekking tot voorgesteld art. 143d moet tenslotte worden opgemerkt dat, wanneer als uitgangspunt voor de mogelijkheid van voortzetting van de hulpverlening moet gelden de «vrijwillige keuze» van de minderjarige hiervoor, het inconsequent lijkt de beëindiging hiervan niet medeafhankelijk te stellen van de wens van de jeugdige zelf.

Art. 143d tweede lid (nieuw) zou in dit verband wijziging behoeven, zodat beëindiging van de voortgezette hulpverlening mede op initiatief van de jong-volwassene kan plaatsvinden.

Hoogachtend,
namens het College van Advies voor de Kinderbescherming,
prof. mr. H. Franken,
Voorzitter

mr. F. G. A. ten Siethoff,
Secretaris